

KRIŽEVAČKO NAKLADNIŠTVO U 2003. GODINI

MARJANA JANEŠ-ŽULJ

Gradska knjižnica Franjo Marković
A. G. Matoša 4, HR - 48260 Križevci
knjiznica-krizevci@kc.htnet.hr

Nastavljajući već uhodanu praksu, Gradska knjižnica "Franjo Marković" Križevci krajem svake godine priređuje izložbu novih izdanja s područja Križevaca i okolice. Radi se uglavnom o monografskim publikacijama i neknjižnoj građi koja je sastavni dio Zavičajne zbirke naše knjižnice. Izložba koju priređujemo nosi naslov *Nakladništvo u Križevcima* i veseli nas što uspijevamo prikupiti veliki broj izdanih publikacija i druge građe koje između ostalog obogaćuju našu Zavičajnu zbirku *Crisiensia*. Zavičajna zbirka je dio knjižnog fonda i ona predstavlja čuvara baštine našeg kraja. Zadaća zavičajne zbirke je prikupljati građu koja iz različitih aspekata govori o povijesti i kulturi Križevaca i šire okolice. Pritom je važno poštivanje triju kriterija: da građa govori o kraju (Križevci i okolne općine), da je tiskana ili izdana na tom području i da su autori vezani za taj kraj.

Evo kako je izgledalo nakladništvo u Križevcima u 2003. godini.

Matica hrvatska Križevci najvrjedniji je i najagilniji nakladnik, tako je glavna urednica Renata Husinec u ovoj godini priredila četiri vrlo vrijedne publikacije:

— Zdenko Balog: *Križevačko-Kalnička regija u srednjem vijeku* (Križevci, Matica hrvatska, 2003.) 11. svezak iz biblioteke Škrinja. Autor je na 208 str. bogato ilustrirane knjige s priložima u boji, obradio križevačko-kalničku regiju ograničavajući se na razdoblje srednjeg vijeka. Knjiga je podijeljena na dva dijela: prvi dio autorov je tekst koji obrađuje zadanu temu, dok drugi dio sadrži mnogobrojne priloge. Recenzentica, dr. Lelja Dobronić napisala je: *Autor polazi od povijesne topografije da bi utvrdio stanje na terenu. Oslanjajući se isključivo na povijesna vrela govori o raznim aspektima života (pravo, crkvena organizacija, vidljivi ostaci na terenu i drugo) da bi dao zanimljivu sliku života u srednjem vijeku. Posebno se bavi Križevcima, središtem županije i njihovim nastankom i razvojem, što do danas nije bilo točnije utvrđeno. Autor u svim pitanjima iznosi vlastite poglede i rezultate rada na povijesnim vrelima. Svakako je ova knjiga znatan prilog poznavanju Križevaca i križevačkog kraja.*

Knjiga je opremljena opširnim bibliografskim dodacima, kazalom mjesta i osoba, toponomastikom i sažecima na engleskom i francuskom jeziku. Recenzenti Neven Budak i Đurđica Cvitanović pridaju knjizi visoko mjesto u pogledu znanstvene i stručne vrijednosti.

— Marijan Jošt, sveučilišni profesor, znanstveni savjetnik za područje genetike i oplemenjivanja bilja i Thomas S. Cox, znanstveni savjetnik i koordinator znanstvenih istraživanja u The land institute, SAD, po zanimanju oplemenjivač bilja, autori su dvojezičnog (hrvatsko-engleskog) izdanja knjige: *Intelektualni izazov tehnologije samouništenja / Intellectual challenge of self-destruction technology* (Križevci, Matica hrvatska, 2003.).

Na 308 stranica djelomično ilustriranog teksta, autori su prezentirali izuzetno dobar priručnik gdje čitatelj na jednom mjestu ima na raspolaganju izbor podataka i informacija na zadanu temu. Knjiga je obogaćena brojnim priložima: konvencijama, izjavama poznatih znanstvenika, apelima, raspravama i sl. Također, knjiga sadrži opširan pojmovnik, popis literature i kazalo imena te bilješku o autorima. Na taj način su čitatelju dostupna različita stajališta, misli i gledišta čak i suprotstavljenih pozicija, kako bi svojim kritičkim čitanjem usvajali podatke i činjenice i prihvaćali ili odbijali stajališta autora. Čitatelju se omogućuje oblikovanje vlastitog stava i kritičkog promišljanja na zadanu temu.

Recenzentica knjige prof. dr. sc. Ljiljana Zergollern-Čupak, napisala je: *Izvanredno uvjerljivo pisana, potkrijepljena znanstvenom dokumentacijom (FAO, UN, WHO, FDA, NAS itd.) i suvremenim literaturnim navodima, ova će knjiga biti korisna ne samo studentima agronomije, biologije, medicine, sociologije, prava i ekonomije, nego i svim ljudima kojima je očuvanje prirode (koja je vlasništvo ne samo nas, nego i naših unuka) nepisani zakon, njihova savijest.*

— Gundrum-Oriovčanin, Fran: *Njega zubi*, (Križevci, Matica hrvatska, 2003.) pretisak knjige iz 1906. godine, 110 str. s predgovorom prof. dr. sc. Zdravka Rajića. Dr. Frana Gundruma, liječnika, narodnog prosvjetitelja i polihistora s kraja 19. st., poznajemo po brojnim radovima koje je pisao i tiskao o vlastitom trošku: *Duhan-naše doba, Alkohol-otrov, Nešto o obrtničko-radničkom zdravstvu, O vožnji na biciklu* i mnoge drugi radovi. Među njima je vrlo vrijedan rad: *Njega zubi, zapis*, Tisak Antuna Scholza iz 1906. g. U predgovoru pretisnutog izdanja Matice hrvatske Križevci, 2003., dr. Rajić je napisao: *Iako je knjiga tiskana davne 1906. godine, ugodno me iznenadila svježinom i modernim kompleksnim pristupom nastanku bolesti zuba te mogućnostima njezina sprječavanja*. Knjiga ima meki uvez i na 110 str. originalnog autorovog teksta iz 1906. nižu se poglavlja: Usta, Slina, Zubi, Mlječnjaci, Probijanje trajnih zubi, Rastenje novih zubi u kasnijim godinama, Važnost zubi, Ljepota lica, Boja, kakvoća zuba... Njega zubi, Kada i kako treba da čistimo zube, Zubni kamen, Ini štetni uplivi na zube... Knjiga je po svom sadržaju aktualna i danas i suvremeni čitatelj saznat će zanimljive i korisne preporuke o zdravlju i njezi zubi.

— Gundrum-Oriovčanin, Fran: *In Egypt, a travel sketch* (Križevci: Ogranak Matice hrvatske, 2003.) putopis, posebno izdanje. Knjiga je prijevod na engleski i arapski jezik izvornog Gundrumovog zapisa: *U Egiptu*, Zagreb: tisak Antuna Scholza, 1905. g. Gundrum je 1902. putovao u Egipt i ovaj zapis su sjećanja s toga putovanja. Posebna je zanimljivost knjige da je tekst tiskan na engleskom i arapskom jeziku u međusobno obratnim smjerovima. Knjiga je obogaćena brojnim ilustracijama i svakako je knjižni biser u našoj izdavačkoj produkciji.

— U izdanju Naklade 4M iz Križevaca izdana je početkom 2003. g. knjiga autora Stipe Stipića: *Vinogradarski priručnik* (Križevci, Naklada 4M, 2003.). Knjiga na 147 stranica teksta, djelomično ilustriranog u boji, kazuje osnovne informacije o vinogradarstvu. Čitatelj može na jednom mjestu saznati sve o sadnji, uzgoju, rezidbi, zaštiti, berbi, preradi grožđa, njezi vina, održavanju podruma, o strojevima i priboru, o bolestima i štetnicima i prognozama za vinogradare po županijama. Autor knjige, priznati agronom s dugogodišnjim iskustvom na području vinogradarstva, aktivno surađuje u uređivanju web stranice: www.krizevci.net/vinograd i svojim savjetima pomaže vinogradarima. Ova knjiga nezaobilazna je literatura svakog vinogradara, bilo početnika, bilo dobrog poznavatelja vinogradarstva i proizvodnje vina.

— Antun - Toni Šramek obradovao nas je novim naslovom o narodnim običajima Sv. Ivana Žabna i okolice. Iz njegova pera, a u izdanju Općine Sv. Ivan Žabno, izašla je knjiga: *Al je l'jepo u svatovi biti: Stari svatovski običaji Svetoga Ivana Žabna i okolice* (Sveti Ivan Žabno, Općina, 2003.). Knjiga na 90 str., tvrdo ukoričena i bogato ilustrirana, govori o starim svatovskim običajima i svime vezanim za osnivanje obitelji, od upoznavanja i izbora djevojke ili momka, prošnje i zaruka, do samih svatova: vožnja ruha, pripreme hrane, odjeća mladenke i mladoženje, dolazak po mladenku, pjesma, ples i šale, skidanje vijenca i umivanje, povrati... Knjiga je obogaćena mnogobrojnim starim fotografijama, slikovnim priložima, notnim zapisima te sadrži popis literature i izvora dokumentacije, popis kazivača i notnih zapisa. Antun Toni Šramek, neumorni je zaljubljenik u stare običaje, predmete, nošnje, pjesme i priče svog rodnog kraja, što svjedoči i njegovo osnivanje i briga oko etnografske zbirke u Sv. Ivanu Žabnu. Antun - Toni Šramek autor je sljedećih naslova knjiga: *Iz prošlosti Žabna i okolice*, 1976.; *Sto godina DVD-a u Sv. Ivanu Žabnu*, 1991.; *Hrvatska marvogojska udruga u Svetom Ivanu Žabnu*, 1992.; *Naše selo naši ljudi*, 1994.; *Slike prošlosti*, 1995.; *Stare igre*, 1999.; *Dobrovoljno vatrogasno društvo Sv. Ivan Žabno, prvih 110 godina*, 2002., na čemu mu treba srdačno čestitati i zaželjeti uspješan rad i ubuduće.

— Krajem 2003. godine tiskana je knjiga Višnje Gverić: *Kad fotografije progovore* (Križevci, Vlastito izdanje, 2003.). Autorica je sakupila stare fotografije i stare razglednice, kako sama kaže, u knjižicu- album, kojim se žele vratiti i dočarati slike i prizori starog križevačkog Gornjega varoša. Autor predgovora, Božo Muretić napisao je da su fotografije svjedočanstvo prohujalih vremena, ljudi, kuća, ulica i običaja. Knjiga je vrijedan dokument sačuvanih fotografija iz privatnih zbirki samih sugrađana i ostat će trajni spomen na jedno ne tako davno vrijeme.

— Zoran Drvenkar: *Touch the flame* (Zagreb, Mozaik knjiga, 2003.) knjiga je mladog autora križevačkog podrijetla koji piše i radi u Njemačkoj, a namijenjena je mladeži. Knjigu je s njemačkog prevela Marija Čizmek. Svojim sadržajem knjiga plijeni pažnju mlade publike. To je napet i nepredvidljiv roman za mlade koji svojim dinamičnim zapletima i radnjom nikoga ne ostavlja ravnodušnim. Zoran Drvenkar rođen je u Križevcima i od svoje treće godine živi u Berlinu. Od 1989. godine djeluje kao slobodni književnik. Za svoj rad na romanima, pjesmama, kazališnim komadima i kratkim pričama dobio je više književnih stipendija i književnih nagrada. 1999. g. dobio je za svoj roman *Nitko jak kao mi* Oldenburšku nagradu za dječju i omladinsku knjigu, a za pripovijetku *Stari grad* nagradu za znanstvenu fantastiku Berlinskog festivala. *Touch the flame* mu je prvi roman preveden na hrvatski jezik.

— Gimnazija Ivana Zakmardija Dijankovečkog Križevci izdala je novi *Godišnjak za školsku godinu 2001./2002.* u kojem su zabilježena sva važnija događanja u toj školskoj ustanovi. Glavni urednik je prof. Josip Šikić.

— Od elektroničkog izdavaštva svakako treba spomenuti CD: *Križevci u pjesmi i glazbi*, s 14 skladbi različitih autora teksta i izvođača posvećenih Križevcima (Križevci, Radio Križevci, 2003.). CD je snimljen u KUM studiju u Križevcima, tonski snimatelj i producent je Krunoslav Matus i za izdavača Danica Čataj- Radio Križevci.

Na kraju zahvaljujemo svima koji su nam pomogli u prikupljanju publikacija za Zavičajnu zbirku *Crisiensia*. Sve poklonjene publikacije ostat će sačuvane i pohranjene u našoj zbirci za buduće naraštaje. Svi potrebni podaci o naslovima knjiga, kratkim anotacijama, broju primjeraka i slika naslovnice (za neke knjige), uz mogućnost pretraživanja mogu se naći na našoj web stranici: www.knjiznica-krizevci.hr.